แบบฝึกหัดการใช้เหตุผลในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วิชา 177105 นิติวิธีและการให้เหตุผลทางกฎหมาย ภาคการศึกษาที่ 1/2569 (อ.วัชรพล ศิริ)
10 คะแนน, ส่งทาง Mango, ส่งได้ไม่จำกัดครั้ง, เขียนตอบแบบ ISAAC

ชื่อ .....

รหัสนักศึกษา .....

เวลาส่งไม่ตรงกัน: หน้า Mango ระบุ 30 ก.ย. 2569 เวลา 23:59 แต่ตัวโจทย์ระบุ "วันที่ 30 กันยายน 2569 เวลา 11.59 น." ถือเวลาที่เร็วกว่าไว้ก่อน คือ **ส่งให้เสร็จก่อน 11.59 น. ของวันที่ 30 ก.ย.** หรือถามอาจารย์ให้ชัด

1. ข้อเท็จจริง

นาย ก. กู้ยืมเงินจากนาง ข. เป็นเงินจำนวน 5,000 บาท สัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวทำขึ้นเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ต่อมาเมื่อถึงวันครบกำหนดชำระเงินตามสัญญา นาย ก. ได้ชำระหนี้กู้ยืมเงินโดยการโอนเงินจำนวน 5,000 บาทไปยังบัญชีธนาคารของนาง ข.

ต่อมา นาง ข. เป็นโจทก์ฟ้องนาย ก. เป็นจำเลย โดยอ้างว่านาย ก. ผิดนัดชำระหนี้กู้ยืมเงิน ขอให้ศาลพิพากษาให้นาย ก. ชำระเงินคืนแก่นาง ข. จนครบถ้วน ในการนี้ นาย ก. ให้การต่อศาลว่า นาย ก. ได้ชำระหนี้กู้ยืมเงินแก่นาง ข. เรียบร้อยแล้ว โดยแสดงสลิปโอนเงินของธนาคารเป็นหลักฐานประกอบการนำสืบ แต่นาง ข. อ้างว่าสลิปโอนเงินดังกล่าวไม่อาจใช้เป็นหลักฐานการใช้เงินได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสอง

จุดที่ต้องจับให้ได้	ในข้อเท็จจริง
จำนวนเงิน	5,000 บาท (เกิน 2,000 บาท จึงเข้า ม.653 วรรคหนึ่ง)
หลักฐานการกู้ยืม	ทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย
วิธีชำระ	โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้ให้ยืม ครบจำนวน ตรงวันครบกำหนด
สิ่งที่ ไม่มี	หนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืม, การเวนคืนเอกสารกู้, การแทงเพิกถอนในเอกสารกู้
ข้อต่อสู้ของโจทก์	สลิปโอนเงินไม่ใช่หลักฐานการใช้เงินตาม ม.653 วรรคสอง

2. ร่างคำพิพากษาเดิม และสิ่งที่ท่านต้องทำ

"ในประเด็นเรื่องการนำสืบการใช้เงินนั้น ในการกู้ยืมเงินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ จำเลยจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสอง การที่จำเลยโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์เพื่อชำระหนี้เงินที่กู้ยืมจากโจทก์ เป็นการชำระหนี้ผ่านธนาคารที่โจทก์มีบัญชีเงินฝากเพื่อให้โจทก์ได้รับเงินที่ชำระหนี้ โดยไม่ได้ทำนิติกรรมโดยตรงต่อโจทก์ จึงไม่อาจดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสองได้ แต่เป็นกรณีที่เจ้าหนี้ยอมรับการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันไว้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 321 วรรคหนึ่ง ดังนั้น จำเลยจึงสามารถนำสืบได้ว่า จำเลยได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ด้วยการโอนเงินเข้าบัญชีของโจทก์"

กรอบที่โจทย์กำหนดให้ท่าน	ความหมายในทางปฏิบัติ
ท่าน **เห็นด้วย** ว่าจำเลยนำสืบได้	ธงต้องเป็น "นำสืบได้" ห้ามกลับผล งานอยู่ที่ **เหตุผล** ไม่ใช่ผล
ร่างเดิม "ยังไม่ได้แสดงวิธีการตีความกฎหมาย"	ต้องบอกชัดว่าใช้วิธีตีความแบบใด ทำไมเลือกวิธีนั้น และทำไมวิธีอื่นไม่พอ
ร่าง "เฉพาะในประเด็นดังกล่าว"	เรื่องการนำสืบการใช้เงินเท่านั้น ไม่ต้องวินิจฉัยเรื่องผิดนัด ดอกเบี้ย หรือความสมบูรณ์ของสัญญากู้
ให้ "คู่ความและประชาชนทั่วไป" อ่านเข้าใจ	เขียนเป็นภาษาคำวินิจฉัย แต่อธิบายศัพท์และขั้นตอนความคิด ไม่กระโดดข้ามเหตุผล

คำถามที่ท่านต้องตอบเองก่อนเขียน

1. อ่าน ม.653 วรรคสอง **ตามตัวอักษร** แล้ว กรณีโอนเงินเข้าบัญชีเข้าข้อยกเว้นข้อใดข้อหนึ่งในสามข้อหรือไม่ ถ้าไม่เข้า ผลตามตัวอักษรคืออะไร และผลนั้นสมเหตุสมผลหรือไม่
2. **ความมุ่งหมาย** ของ ม.653 วรรคสองคืออะไร กฎหมายต้องการป้องกันอันตรายแบบใด หลักฐานการโอนของธนาคารตอบความมุ่งหมายนั้นได้หรือไม่ (อ่านคู่กับ ม.326 ซึ่งพูดถึงใบเสร็จและการเวนคืนเอกสาร)
3. บทบัญญัตินี้ถูกเขียนขึ้นในบริบทการชำระหนี้แบบใด ผู้ร่างคาดเห็นการโอนเงินผ่านธนาคารหรือไม่ ข้อนี้ช่วยการตีความอย่างไร
4. กรณีนี้เป็น **ปัญหาการตีความ** (ม.4 วรรคหนึ่ง) หรือเป็น **ช่องว่างของกฎหมาย** (ม.4 วรรคสอง) ท่านเลือกทางใด และต้องให้เหตุผลว่าทำไม
5. เหตุผลเรื่อง ม.321 วรรคหนึ่งในร่างเดิม ใช้ได้จริงหรือไม่ การโอนเงินเข้าบัญชีเป็น "การชำระหนี้อย่างอื่นแทน" หรือเป็นการชำระด้วยเงินตามที่ตกลงกันไว้เอง ท่านจะคงเหตุผลนี้ไว้ ปรับ หรือตัดออก และทำไม
6. ร่างเดิมบอกว่าการโอน "ไม่ได้ทำนิติกรรมโดยตรงต่อโจทก์" ประโยคนี้ช่วยหรือทำให้เหตุผลอ่อนลง

3. ตัวบทที่เกี่ยวข้อง (ป.พ.พ.)

คัดจากฐานข้อมูล Lawlingo (law.uphasia.co) ซึ่งนำเข้าจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฐานนี้เป็นฉบับก่อน เม.ย. 2564 ก่อนอ้างในงานส่ง ให้เทียบกับ krisdika.go.th อีกครั้ง

มาตรา 4
กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ
เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นว่านั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นก็ไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป

มาตรา 5
ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต

มาตรา 321
ถ้าเจ้าหนี้ยอมรับการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันไว้ ท่านว่าหนี้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป
ถ้าเพื่อที่จะทำให้พอแก่ใจเจ้าหนี้นั้น ลูกหนี้รับภาระเป็นหนี้อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อเจ้าหนี้ไซร้ เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านมิให้สันนิษฐานว่าลูกหนี้ได้ก่อหนี้นั้นขึ้นแทนการชำระหนี้
ถ้าชำระหนี้ด้วยออก-ด้วยโอน-หรือด้วยสลักหลังตั๋วเงินหรือประทวนสินค้า ท่านว่าหนี้นั้นจะระงับสิ้นไปต่อเมื่อตั๋วเงินหรือประทวนสินค้านั้นได้ใช้เงินแล้ว

มาตรา 326
บุคคลผู้ชำระหนี้ชอบที่จะได้รับใบเสร็จเป็นสำคัญจากผู้รับชำระหนี้นั้น และถ้าหนี้นั้นได้ชำระสิ้นเชิงแล้ว ผู้ชำระหนี้ชอบที่จะได้รับเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ หรือให้ขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย ถ้าและเอกสารนั้นสูญหาย บุคคลผู้ชำระหนี้ชอบที่จะให้จดแจ้งความข้อระงับหนี้ลงไว้ในใบเสร็จหรือในเอกสารอีกฉบับหนึ่งต่างหากก็ได้
ถ้าหนี้นั้นได้ชำระแต่บางส่วนก็ดี หรือถ้าเอกสารนั้นยังให้สิทธิอย่างอื่นใดแก่เจ้าหนี้อยู่ก็ดี ท่านว่าลูกหนี้ชอบแต่ที่จะได้รับใบเสร็จไว้เป็นคู่มือ และให้จดแจ้งการชำระหนี้นั้นลงไว้ในเอกสาร

มาตรา 650
อันว่ายืมใช้สิ้นเปลืองนั้น คือสัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไปนั้นเป็นปริมาณมีกำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงว่าจะคืนทรัพย์สินเป็นประเภท ชนิด และปริมาณเช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืมนั้น
สัญญานี้ย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม

มาตรา 653
การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่
(วรรคสอง) ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

การแบ่งวรรคของ ม.4, 321, 326, 650 และ 653 ข้างบนจัดตามโครงสร้างประโยค ฐานข้อมูลเก็บแต่ละมาตราเป็นย่อหน้าเดียว ให้ตรวจเลขวรรคกับตัวบททางการก่อนอ้าง "วรรค" ใด ๆ
ป.วิ.พ. **ไม่มีอยู่ในฐานข้อมูลนี้** ถ้าจะอ้างบทบัญญัติเรื่องการนำพยานบุคคลสืบแทนเอกสาร ให้คัดตัวบทจากแหล่งทางการเอง ในงานนี้ไม่ได้คัดไว้ให้ และไม่ได้อ้างเลขคำพิพากษาฎีกาใด ๆ เพราะโจทย์ไม่ได้ให้มา ถ้าจะอ้างฎีกา ต้องตรวจเลขและข้อความจากต้นฉบับเอง

4. กล่องเครื่องมือการตีความ

กรอบทั่วไปของนิติวิธีแบบซีวิลลอว์ ใช้เพื่อจัดความคิด ให้เทียบคำศัพท์และลำดับกับเอกสารประกอบการสอนของ อ.วัชรพล ถ้าอาจารย์ใช้คำต่างจากนี้ ให้ใช้คำของอาจารย์

วิธี	ถามอะไร	ใช้กับคดีนี้อย่างไร (เขียนเอง)
ตามตัวอักษร ม.4 วรรคหนึ่ง	ถ้อยคำของบทบัญญัติครอบคลุมข้อเท็จจริงนี้หรือไม่	
ตามความมุ่งหมาย ม.4 วรรคหนึ่ง	บทบัญญัติมีขึ้นเพื่อคุ้มครองอะไร ผลของการตีความตอบเป้าหมายนั้นหรือไม่	
ตามระบบ	อ่านร่วมกับบทอื่นในลักษณะหนี้และลักษณะยืมแล้วได้ความหมายที่สอดคล้องกันหรือไม่ (เช่น ม.321, 326, 650)	
ทางประวัติศาสตร์	บริบทตอนที่ร่างบทบัญญัติคืออะไร สิ่งที่ผู้ร่างไม่อาจคาดเห็นควรถูกตีความอย่างไร	
อุดช่องว่าง ม.4 วรรคสอง	ถ้าไม่มีบทที่ปรับได้ ลำดับคือ จารีตประเพณี, บทใกล้เคียงอย่างยิ่ง, หลักกฎหมายทั่วไป	
หลักสุจริต ม.5	การยกข้อต่อสู้ของโจทก์ทั้งที่ได้รับเงินแล้วสอดคล้องกับหลักสุจริตหรือไม่	

5. กรอบเขียนตอบ ISAAC

I ประเด็น (Issue)

เขียนเป็นคำถามประโยคเดียว เฉพาะเรื่องการนำสืบการใช้เงิน

S หลักกฎหมาย (Statement of law)

ยกตัวบทที่ใช้จริง พร้อมวรรค และบทว่าด้วยวิธีใช้และตีความกฎหมาย

A ปรับบท (Application)

นำข้อเท็จจริงเข้าตัวบท ตามตัวอักษรก่อน: เข้าข้อยกเว้นทั้งสามข้อหรือไม่

A วิเคราะห์ (Analysis: หัวใจของงานนี้)

แสดงวิธีตีความทีละขั้น: ทำไมตัวอักษรไม่พอ, ความมุ่งหมายคืออะไร, สลิปโอนเงินตอบความมุ่งหมายนั้นอย่างไร, จะใช้หรือไม่ใช้ ม.321, ตอบข้อโต้แย้งของโจทก์

C ธง (Conclusion)

ตอบคำถามในประเด็นให้ตรง ประโยคเดียวหรือสองประโยค

6. ตรวจก่อนส่ง

- ☐ ธงคือ "จำเลยนำสืบได้" ตามที่โจทย์กำหนด
- ☐ บอกชื่อวิธีตีความที่ใช้ และอธิบายว่าทำไมเลือกวิธีนั้น
- ☐ อธิบายว่าทำไมการอ่านตามตัวอักษรอย่างเดียวให้ผลที่ไม่เหมาะสม
- ☐ ตัดสินใจเรื่อง ม.321 แล้ว (คง, ปรับ หรือตัด) และให้เหตุผล
- ☐ ตอบข้อต่อสู้ของโจทก์ตรง ๆ
- ☐ อยู่ในประเด็นการนำสืบการใช้เงินเท่านั้น
- ☐ คนทั่วไปอ่านแล้วตามขั้นตอนความคิดได้
- ☐ ไม่มีเลขฎีกาหรือข้อความตัวบทที่ไม่ได้ตรวจกับต้นฉบับ
- ☐ ส่งก่อน 11.59 น. วันที่ 30 ก.ย. 2569